

RO

Laitinen Anna(MMM)

11.06.2019

Viite

Asia

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.6.2019

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu Luxembourgissa 18.6.2019 ja kokouksessa Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä.

Maatalous- ja kalastusneuvosto käsittelee yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksessa puheenjohtajamaa Romanian edistymisraporttia. Edistymisraportti kuvaa puheenjohtajuuskaudella saavutettua edistymistä kunkin asetusehdotusten osalta ja identifioi ne asetusehdotusten elementit, joissa tarvitaan jatkotyötä. Jatkotyötä vaaditaan erityisesti YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen toimeenpanomallissa ja vihreässä arkkitehtuurissa. Suomi ottaa Romanian edistymisraportin tiedoksi.

Maatalous- ja kalastusneuvoston on määrä päästä osittaiseen yleisnäkemykseen Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta. Suomi tukee puheenjohtajamaata yleisnäkemyksen saavuttamiseksi. Lisäksi neuvosto keskustelee komission tiedonannosta koskien vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksia.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS LUXEMBOURGISSA 18.6.2019

Sivu

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

KALASTUS

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Asetus Euroopan meri- ja alatalousrahastosta
Osittainen yleisnäkemyk

3

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Tiedonanto yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tilanteesta ja vuoden
2020 kalastusmahdollisuuksia koskevasta kuulemisesta
Komissio esittelee
Keskustelu

9

MAATALOUS

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

YMP vuoden 2020 jälkeen -uudistuspaketti

12

- a) Asetus YMP:n strategiasuunnitelmista
 - b) Asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta
 - c) Asetus maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ)
- Osittainen yleisnäkemyk / Tilanneselvitys*

Muut asiat

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2019-00427

LVO

Halonen Timo

06.06.2019

Asia

Asetus Euroopan Meri- ja Kalatalousrahastosta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 12.6.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 508/2014 kumoamisesta. Ehdotetulla rahastolla korvattaisiin nykyinen Euroopan meri- ja kalatalousrahasto ja se muodostaisi EU:n meri- ja kalastuspolitiikan rahoitusvälineen rahoituskehyskaudella 2021—2027.

Neuvosto on käsitellyt komission asetusehdotusta Itävallan ja Romanian puheenjohtajuuskausien aikana. Itävallan johdolla ehdotuksesta laadittiin ns. raamattu ja Romania on neuvoston työryhmässä ja Coreperissa käytyjen keskustelujen perusteella laatinut kompromissiehdotuksen suurimmasta osasta komission asetusehdotuksesta. Kompromissiehdotus käsitellään 18.6.2019 järjestettävässä maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa tavoitteena saavuttaa neuvoston osittainen yleisnäkemyks. Yleisnäkemyksen ulkopuolelle jäisi rahaston seuranta ja arviointia koskevat artiklat ja liitteet sekä komission alempitasoisten säädösten säätämistä koskeva mandaatti ja siirtymäsäännöksiä koskevat säännöt. Näistä asioista neuvoston osittainen yleisnäkemyks neuvoteltaisiin Suomen puheenjohtajuuskauden aikana.

Romanian laatima kompromissiehdotus selkeyttää komission alkuperäistä asetusehdotusta mm. siten, että ns. tukialueet on muutettu erityistavoitteiksi, kuten muissakin yleisasetusta koskevissa rahastoissa. Hallinnollista yksinkertaistamista on lisännyt mm. EU-osarahoituksen yhdenmukaistaminen. Suurimmat ja periaatteelliset muutokset koskevat kalastuslaivaston tukemiseen liittyviä toimenpiteitä. Kompromississa on lievennetty alusten moottoreiden vaihtoon ja ensimmäisen aluksen ostoon liittyviä kriteereitä ja myös korotettu näiden toimenpiteiden tukitasoja. Myös alusten romuttamiseen ja kalastuksen tilapäiseen lopettamiseen liittyviä kriteereitä on oleellisesti lievennetty.

Jäsenmaat tukevat pääosin Romanian laatimaa kompromissiehdotusta. Jäsenmaista Ruotsi on ilmoittanut selkeästi vastustavansa esitettyä ehdotusta erityisesti kalastuslaivaston tukemiseen liittyvien lievennysten johdosta. Myös Itävalta, Alankomaat, Irlanti ja Tanska ovat varauksellisia laivastotoimien lievennysten vuoksi. Komissio on ilmaissut hyvin selkeän tyytymättömyytensä ja on ilmoittanut, ettei voi hyväksyä ehdotusta. Toisaalta moni jäsenmaa, kuten Latvia, Liettua, Puola ja Slovenia

katsovat, että laivastotoimenpiteiden rahoitusehtoja pitäisi vielä voimakkaammin lieventää.

Todennäköisesti kesäkuun neuvostossa Romanian ehdotus saa laajan tuen jäsenmailta muutaman jäsenmaan ja komission vastustuksesta huolimatta. Neuvoston yleisnäkemyksen saavuttaminen ei vaadi yksimielisyyttä, vaikka komission vastustaisi sitä. Tämän vuoksi on todennäköistä, että yleisnäkemys saavutetaan neuvoston kokouksessa.

Suomen puheenjohtajuuskaudella käynnistyy jäljellä olevien artikloiden ja liitteiden käsittely. Tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemys näistä artikloista syyskuun tai lokakuun neuvostossa. Tämän jälkeen Suomi pyrkii käynnistämään neuvoston ja parlamentin kantojen yhteensovittamiseen liittyvät ns. trilogineuvottelut mahdollisimman pian. Asetusehdotuksen rahoitusta koskevat kohdat ratkaistaan monivuotisia rahoituskehyksiä koskevissa neuvotteluissa.

Eduskunnan hyväksymän kannan näkökulmasta Romanian laatima kompromissiehdotus vastaa monelta osin asetettuihin tavoitteisiin. Se yksinkertaistaa monelta osin rahaston hallinnointia ja tarkoittaisi siirtymistä tarkasti määritellyistä toimenpiteistä kohti tulospohjasta hallinnointia. Tämä mahdollistaisi rahoitettavien toimenpiteiden määrittämisen kansallisista lähtökohdista kestävän kalatalouden kilpailukyyn parantamiseksi ja meripolitiikan tavoitteiden edistämiseksi.

Kompromissiesitys mahdollistaa myös hylkeiden ja merimetson kalastukselle aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja vahinkojen ehkäisemiseen liittyvien toimien rahoittamisen. Kalastuksen tukitoimien osalta Suomelle tärkeä yhdenvertainen kohtelu sisävesi- ja merikalastuksen välillä on myös varmistettu kompromississa. Kestävän vesiviljelyn tukimahdollisuudet ovat myös huomattavasti komission alkuperäistä ehdotusta laajemmat ja mahdollistavat suorien tukien myöntämisen mm. ympäristö- ja kasvuinvestointeihin.

Kalatalouden ympäristötoimenpiteiden rahoitusmahdollisuudet ovat myös ehdotuksessa laajat ja mahdollistavat kalavarojen tilaa parantavia toimenpiteiden ja kalojen luontaista lisääntymistä koskevien toimen rahoittamisen. Myös kalatalouselinkeinon ympäristövaikutusten pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat rahoituskelpoisia. Kompromissiin on laajennettu Suomen tärkeinä pitämiä tutkimuksen ja kehittämisen rahoitusmahdollisuuksia.

Suomen kanta

Suomi tulevana puheenjohtajana tukee Romaniaa neuvoston osittaisen yleisnäkemyksen saavuttamisessa kesäkuun neuvoston kokouksessa. Tulevana puheenjohtajana Suomi ei voi profiloitua kokouksessa esittämällä kansallisia tavoitteita ja toiveita tai vastustamalla puheenjohtajan esitystä.

Pääasiallinen sisältö

Asetusehdotuksessa kuvataan Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tavoitteet sekä rahaston hallinnointiin liittyvät tarkemmat rahastokohtaiset säännökset. Ehdotuksen mukaan Euroopan meri- ja kalatalousrahasto rakentuu neljälle painopistealueelle, jotka ovat: 1) kestävän kalastuksen ja vesiluonnonvarojen suojelun edistäminen, 2) kestävä vesiviljely, jalostus ja markkinat, 3) sinisen talouden kasvun mahdollistaminen sekä kalastuksen ja vesiviljelyn edistäminen rannikko- ja sisävesialueilla sekä 4)

kansainvälisen merien hallinnoinnin vahvistaminen ja turvallisesti, puhtaasti ja kestävästi hallinnoitujen merien hoitaminen. Nykyisin vastaavia meri- ja kalastuspolitiikan toimenpiteitä rahoitetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta 2014-2020.

Jäsenmaiden käyttöön, ns. jaettuun hallinnointiin ehdotetaan varattavaksi 5,311 miljardia euroa ja se kohdennetaan yllä mainittuihin neljään painopistealueeseen sekä tekniseen tukeen.

Ehdotuksessa määritetään jokaiselle unionin painopistealueelle erityistavoitteet, joiden mukaisesti jäsenmaat voivat suunnata rahoitusta kansallisesti. Nykyisellä ohjelmakaudella on määritelty tarkkarajaisesti rahoitettavat toimenpiteet ja niihin liittyvät yksityiskohtaiset ehdot. Nyt ehdotettu lähestymistapa olisi joustavampi ja mahdollistaisi enemmän kansallista liikkumavaraa. Jäsenvaltiot määrittelisivät toimenpideohjelmassa tarpeelliset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Rahaston ensimmäisen painopisteen eli kestävä kalastuksen ja vesiluonnonvarojen suojelun erityistavoitteet ja rahoittamista koskevat erityisehdot. Rahoitusta voitaisiin myöntää rajoitetusti nuoren kalastajan ensialuksen ostoon, kalastusaluksen moottorin vaihtoon, kalastuksen pysyvään lopettamiseen liittyviin toimiin eli ns. romutustukiin, poikkeuksellisista syistä kalastuksen rajoittamisesta aiheutuviin kompensatioihin sekä meriluonnonvarojen suojeluun ja ennallistamiseen liittyviin toimiin. Nämä tukimuodot olisivat mahdollisia myös sisävesillä, pois lukien alusten romutustuki ja kalastuksen rajoittamista koskevat kompensatiot. Lisäksi kalastuksen painopisteestä voidaan rahoittaa viranomaistoimenpiteitä kalastuksen valvontaan ja kalataloustietojen keruuseen liittyen. Aikaisempaan verrattuna valvonnalle ja tiedonkeruulle ei asetettaisi korvamerkittyä rahoitusta, vaan jäsenmaan tulisi kohdentaa vähintään 15 prosenttia ohjelman EU-rahoituksesta näihin viranomaistoimenpiteisiin. Ensimmäinen painopiste sisältää säännökset myös Euroopan unionin syrjäisimmillä alueilla aiheutuvien lisäkustannusten korvaamisesta. Korvausjärjestelmä perustuu neuvoston asetukseen (EY) N:o 791/2007 ja se koskee Azorien, Madeiran, Kanariansaarten, Guadalupen, Ranskan Guyanan, Réunionin Martinquen, Mayotten ja Saint-Martinin tuottajien tiettyjä tuotteita.

Ehdotuksen toinen painopiste koskee vesiviljelyä, jalostusta ja markkinoita. Ehdotus mahdollistaa vesiviljelyn tukemisen varsin laajasti, kunhan tukitoimet ovat yhdenmukaisia kansallisen strategiasuunnitelman kanssa. Se poistaisi suorat tuet suurilta jalostusyrityksiltä ja suuryritysten toteuttamia toimia jalostuksessa voitaisiin edistää ainoastaan rahoitusinstrumenttien eli laina- ja korkotukivälineiden avulla. Vesiviljely- ja kalastustuotteiden markkinointia koskevat tukimahdollisuudet säilyisivät nykyisellään.

Ehdotuksen kolmas painopistealue on sinisen talouden kasvun mahdollistaminen ja menestyvät rannikkoalueet. Rahoitusta voitaisiin kohdentaa paikallisten talouksien ja yhteisöjen kestäväan kehittämiseen yhteislähtöisen paikallisen kehittämisen avulla. Yhteislähtöinen paikallinen kehittäminen on tarkemmin määritelty yleisasetuksessa. Tässä rahastoasetuksessa suunnataan paikallista kehittämistä sinisen talouden mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

Neljäs painopistealue liittyy kestävästi hallinnoituihin merialueisiin. Tämän puitteissa olisi mahdollista rahoittaa merialueen valvontaa, rannikkovartioston suorittamia toimenpiteitä sekä mereen liittyvän tiedon keräämistä ja käyttöä. Nykyisin meripolitiikkaan on korvamerkitty rahoitus, jota jäsenmaa ei voi muuttaa. Ehdotuksen mukaan jäsenmaa voisi jatkossa vapaasti kohdentaa rahoitusta kalastus- ja meripolitiikan tavoitteiden edistämiseen liittyen, pois lukien kalastuksen valvonnan ja kalataloustietojen keruu, johon sovelletaan 15 prosentin vähimmäismäärää sekä alusten romutustuen ja

kalastuksen tilapäisen keskeyttämisen toimia, joiden yhteenlaskettu enimmäismäärä on 6 miljoonaa euroa tai 15 % jäsenmaan EU-rahoituksesta.

Komission suoraan hallinnoima rahamäärä olisi 829 miljoonaa euroa ja se kohdennettaisiin vastaavien neljän painopistealueen mukaisesti.

Ensimmäisessä painopistealueessa komission hallinnoimaa rahoitusta käytetään yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden edistämiseen mm. tieteellisen neuvon ja tiedon hyödyntämisen edistämiseen kalavarojen hallinnoinnissa ja päätöksen teossa, yhteisön kalastuksen valvonnan kehittämiseen, neuvoa-antavien toimikuntien työskentelyyn sekä kansainvälisten organisaatioiden vapaaehtoiisiin avustuksiin, jotka liittyvät yhteiseen kalastuspolitiikkaan. Nämä ovat vastaavia rahoituskohteita kuin nykyisellä rahoituskaudella. Uutena rahoituskohteena tulisi puhtaiden ja terveiden merialueiden edistäminen sekä Euroopan muovistrategian toimeenpanon edistäminen.

Toisen painopistealueen osalta komission rahoitusta voisi käyttää kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinatietouden parantamiseen. Tämä olisi jatkoa nykyisellä rahoituskaudella komission käynnistämään kalastustuotteiden seurantaan (The European Market Observatory for fisheries and aquaculture).

Kolmannessa painopistealueessa rahoitusta kohdennetaan yhteisön meripolitiikan ja sinisen talouden kestävään edistämiseen. Tästä voidaan rahoittaa muun muassa sinisen talouden edistämistä, merialuesuunnittelun toteuttamista, meriälykohtaisten strategioiden ja yhteistyön edistämistä, tutkimuksen ja innovaatioiden edistämistä sinisen talouden alueella sekä meriosaamisen kehittämistä.

Neljännestä painopistealueesta rahoitettaisiin merialueiden valvontaan ja turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä sekä merialueiden kansainvälistä hallinnointia. Rahoitusta voitaisiin käyttää mm. tiedon vaihtoon sekä rannikkovartiostojen ja muiden virastojen yhteistyön edistämiseen. Lisäksi rahoitusta voitaisiin suunnata kansainvälisen yhteistyön lisäämiseen merialueiden tutkimuksessa ja siihen liittyvän tiedon hyödyntämisessä, EU:n ja muiden merialueiden toimijoiden kumppanuuksien edistämiseen, kansainvälisen yhteistyön edistämiseen liittyen Yhdistyneiden kansakuntien merilakiin ja kestävä kehityksen agendan tavoitteiden edistämiseen sekä kansainvälisten organisaatioiden vapaaehtoiisiin avustuksiin, jotka liittyvät merialueiden hallinnointiin.

Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksillä vuotuisen työohjelman, jossa kuvataan komission hallinnoiman rahoituksen käyttökohteet neljän painopistealueen mukaisesti. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä komission rahoituksen hallinnoinnissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetusehdotus perustuu todennäköisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artikloihin 42, 43 (2 kohta), 91 (1 kohta), 100 (2 kohta), 173 (3 kohta), 175, 188, 192 (1 kohta), 194 (2 kohta), 195 (2 kohta) ja 349.

SEUT 43 artiklan 2 kohdan mukaan asia käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 2 kohdan mukaan asetuksen hyväksymiseen tarvitaan Euroopan parlamentin hyväksyminen sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kuuleminen.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto (EU-17) 11.6.2018 ja 10.6.2019
EU-ministerivaliokunta 14.6.2019

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle 13.7.2018
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 18.10.2018
Suuri valiokunta 14.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Valtakunnan ja maakunnan toimivallan jaon näkökulmasta komission tulevalla asetusehdotuksella on yhtymäkohtia kalastukseen, luonnon- ja ympäristönsuojeluun, vesioikeuteen sekä veneliikenteeseen ja paikallisen meriliikenteen väyliin, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10, 16 ja 21 kohdan mukaan ovat maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita. Ehdotus koskee myös kauppamerenkulkua ja tämän väyliä, jotka itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan mukaan ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Komission yleisasetusta koskevan ehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava yksi toimintaohjelma ja nimettävä toimivaltaiset viranomaiset. Nykyisellä ohjelmakaudella on menetelty siten, että Ahvenanmaan toimintaohjelma sisältyy omana osionaan Suomen toimintaohjelmaan ja Ahvenanmaan viranomaiset toimittavat niiltä vaaditut tiedot Euroopan komissiolle Suomen viranomaisten välityksellä. Nykyisen menettelyn arvioidaan voivan jatkua myös uudella ohjelmakaudella.

Suomi on asetuksen käsittelyssä tuonut esiin Ahvenanmaan erityisaseman ja pyytänyt puheenjohtajamaata tekemään ehdotukseen toimivallan siirtämiseen liittyvän tarkentavan alaviitteen. Komission vastuksen vuoksi tätä ei ole toistaiseksi sisällytetty ehdotukseen. Puheenjohtajan ja komission kanssa käydyn keskustelun perusteella tarkentava alaviite olisi luontevampaa sisällyttää yleisasetukseen. Tämä lisäys olisi mahdollista toteuttaa yleisasetusta koskevassa trilogineuvotteluissa.

Taloudelliset vaikutukset

Rahastolle varattaisiin ohjelmakaudelle 2021—2027 nykyhinnoin 6,140 miljardia euroa unionin talousarviosta. Tästä summasta jäsenvaltioiden käyttöön kohdennettaisiin 5,311 miljardia euroa. Tämä on 438 miljoonaa euroa eli noin 8 % vähemmän kuin ohjelmakaudella 2014—2020. Inflaation vaikutus huomioituna, vähennys on huomattavasti suurempi. Komission suoraan hallinnointiin varattaisiin rahastosta yhteensä 829 miljoonaa euroa. Komission hallinnoima rahoitusosuus kasvaisi 22 % eli 182 miljoonaa euroa nykyistä ohjelmakautta suuremmaksi.

Ohjelmakaudella 2021—2027 Suomen saaman EU-rahoituksen määrä laskee ehdotuksen mukaan nykyisestä 74,4 miljoonasta eurosta 71,8 miljoonaan euroon eli noin 3,5 %. Nykyisellä ohjelmakaudella EU:n ja kansallisen rahoituksen suhdetta ei pääsääntöisesti ole säädetty tarkasti EU-lainsäädännössä, vaan se on voinut vaihdella 20-75 prosentin välillä. Tulevan kauden EU:n rahoitusosuus olisi enintään 80%. Yksi osarahoitussuhde yksinkertaistaa rahaston hallinnointia, kun osarahoitussuhde olisi lähtökohtaisesti sama.

Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Tuensaajille myönnettävän julkisen tuen osuus on lähtökohtaisesti enintään 50 prosenttia tukikelpoisista menoista. Tästä poikkeuksena olisi mm. erilaiset yleishyödylliset toimet tai viranomaisten toteuttamat hankkeet, joiden tukitaso voi olla enintään 100%. Lisäksi esimerkiksi lainsäädännön määräykset ylittäviä turvallisuuteen liittyviä investointeja kalastusaluksiin voitaisiin tukea enintään 75 prosentin tuella

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Timo Halonen, MMM/LVO, puh. 0295 162 411

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2019-00409

LVO

Bondestam Orian

10.06.2019

Asia

Komission tiedonanto unionin yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tilanteesta ja vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksia koskevasta kuulemisesta

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.06.2019 - 18.06.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee tiedonantonsa unionin yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tilanteesta ja vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksia koskevasta kuulemisesta maatalous- ja kalastusneuvostossa 18.6.2019.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedokseen komission esittelyn tiedonannosta. Tulevan puheenjohtajakauden vuoksi Suomi ei käytä asiassa puheenvuoroa.

Suomi kannattaa sitä, että kestävän enimmäistuoton tavoitetta noudatetaan vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksia koskevien komission ehdotusten antamisessa. Tärkeässä asemassa ovat kalakantoja koskevien monivuotisten suunnitelmien ja tieteellisten suositusten noudattaminen. Tapauksissa, joissa tieteellistä lausuntoa ei ole saatavissa, olisi noudatettava ennalta varautumisen periaatetta.

Pääasiallinen sisältö

Komission 7.6.2019 antaman tiedonannon keskeinen sisältö koskee niitä linjauksia, joita komissio aikoo noudattaa valmistellessaan ehdotuksiaan vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksista. Itämeren kalastusmahdollisuuksia koskeva ehdotus annetaan elokuun lopulla, Välimeren ja Mustanmeren vastaavat syyskuun puolivälissä ja Koillis-Atlantin ja Pohjanmeren lokakuun lopussa. Maatalous- ja kalastusneuvosto päättää ko. ehdotuksista kokouksissaan lokakuussa, marraskuussa ja joulukuussa.

Komissio toteaa, että sen päällimmäinen tavoite on saavuttaa kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton kalastuskuolevuudella (Fmsy). Komissio tulee perustamaan ehdotuksiaan velvoittaviin monivuotisiin suunnitelmiin sekä kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n tieteelliseen neuvoon.

Itämeren kalakantoja koskevan ehdotuksensa antamisessa komissio tulee noudattamaan monivuotista suunnitelmaa (asetus 2016/1139). Komissio voi käyttää siihen sisältyviä Fmsy yläarvoja ehdotustensa antamiseen, jos tieteellinen neuvo sitä puoltaa ja se on perusteltua kalalajin sisäisten tai kalalajien välisten kielteisten vaikutusten vähentämiseksi tai suurten TAC vaihtelujen välttämiseksi. Komissio toteaa lisäksi tiedonannossaan, että kalakantoja hyödynnetään lisääntyvässä määrin Fmsy kalastuskuolevuuden perusteella. Myös EU:n kalastuslaivaston kannattavuus on parantunut ja alusten kalastuskapasiteetti on vähentynyt.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvosto päättää kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta SEUT-sopimuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin kantaa ei vaadita.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto (EU-17) 10.6.2019
EU-ministerivaliokunta 14.6.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 14.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kalastus kuuluu Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksen edustaja on kalastusjaoston jäsen.

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei ole välittömiä vaikutuksia EU:n tai valtion budjettiin. Vuoden 2020 kalastusmahdollisuudet vaikuttavat kalastusyritysten ansaintamahdollisuuksiin ja Itämerestä pyydetyn kalan jalostukseen ja tarjontaan. Lohen osalta kalastusmahdollisuudet vaikuttavat sekä ammatti- että vapaa-ajankalastukseen ja kalastusmatkailu -yrityksiin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tiedonanto liittyy kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n 29.5.2019 antamiin tieteellisiin suosituksiin Itämeren kalakantojen TAC:sta vuodelle 2020.

Asiakirjat

COM(2019) 274 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, orian.bondestam@mmm.fi, puh. 02951 62494

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2019-00421

RO

Laitinen Anna(MMM)

07.06.2019

Asia

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus - Maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu 18.6.2019

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.06.2019

U/E/UTP-tunnus

U 73/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 1.6.2018 lainsäädäntöehdotuksensa uudeksi yhteiseksi maatalouspolitiikaksi (YMP). Komission ehdotus sisältää kolme asetusehdotusta, jotka ovat asetus YMP:n strategisista suunnitelmista (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus), asetus yhteisestä markkinajärjestelystä (markkinajärjestelyasetus) ja asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta (horisontaaliasetus).

YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta on käsitelty yksityiskohtaisemmin neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmässä. Horisontaaliasetuksen yksityiskohtaisempi käsittely on tehty neuvoston Agrifin-työryhmässä. Neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmä on käsitellyt yhdenmukaista hallinto- ja valvontajärjestelmää ja mahdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmää koskevia artikloja. Markkinajärjestelyasetusta on käsitelty maataloustuotteiden työryhmässä.

Maatalouden erityiskomitea (MEK) on keskustellut kaikista kolmesta asetuksesta lähes viikoittain maatalouden erityiskomiteassa.

Maatalous- ja kalastusneuvosto käsitteli YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta 15.10.2018, 15.4.2019 ja 14.5.2019 sekä markkinajärjestely- ja horisontaaliasetuksia 19.11.2018. Maatalous- ja kalastusneuvosto käsitteli kokouksissaan 17.-18.12.2018, 28.1.2019 ja 18.3.2019 kaikkia kolmea asetusta.

Käsittely on edennyt siten, että Romanian puheenjohtajuuskauden lopussa annetaan edistymisraportti, jossa kuvataan jokaisen asetusehdotuksen osalta saavutettu edistyminen ja vielä auki olevat asiakokonaisuudet. Maatalous- ja kalastusneuvosto käsittelee kokouksessaan 18.6.2019 Romanian edistymisraporttia.

Suomi toimii neuvoston puheenjohtajana 1.7.2019 alkaen ja valmistautuu ottamaan puheenjohtajuuden vastaan Romanian kokouksessa.

Suomen kanta

Suomen yksityiskohtaisemmat kannat asetusehdotuksiin on esitetty 9.8.2018 annetussa valtioneuvoston kirjelmässä (U 73/2018 vp).

Komission ehdotusten rahoituksen mitoitukseen otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta. Suomen neuvottelutavoitetta liittyen rahoituskehysten kokonaistasoon ja rahoituksen kohdentamiseen on esitetty 16.11.2018 annetussa valtioneuvoston E-jatkokirjeessä (EJ 24/2018 vp). Komissio ehdottaa huomattavasti alempaa määrärahatasoa maaseudun kehittämiseen nykykauteen verrattuna ja tältä osin Suomi tavoittelee lisärahoituksen uudelleen kohdentamista rahoituskehysten sisältä.

Suomi ottaa puheenjohtajamaan tausta-asiakirjana lähettämän edistymisraportin tiedoksi. Suomi on tyytyväinen Romanian työhön ja asetusehdotusten sisällössä on monilta osin otettu huomioon Suomen ehdotuksia.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Suomi on tyytyväinen edistymisraportissa mainittuihin pj-maan ehdotuksiin erityisesti määritelmässä, joihin on tullut joustavuutta ja vapaaehtoisuutta komission ehdotukseen verrattuna. Lisäksi Suomi on tyytyväinen ehdollisuuden vaatimusten muutosehdotuksiin. Edelleen kuitenkin tarvittaisiin lisämuutoksia ehdollisuuteen, jotta vaatimukset olisivat tasapuolisempia eri maiden viljelijöille. Suomi kannattaa myös uudelleenjakotuen vapaaehtoisuutta. Mahdollisuus alueellisiin hallintoviranomaisiin ja alueellisiin seurantakomiteoihin antavat paremmat mahdollisuudet ottaa Ahvenanmaan maakunnan tarpeet huomioon.

Horisontaaliasetus

Suomi on tyytyväinen pääosin ehdollisuuden valvontaa ja seuraamuksia koskeviin ehdotuksiin. Rahoituskurin kynnysarvon suhteen Suomi voi olla joustava ja voi hyväksyä 2000 euron kynnysarvon säilyttämisen. Suomi on tyytyväinen IACS-datan säilytysajan lyhentämiseen, sikarekisterin käyttömahdollisuuteen tukihallinnoinnissa ja vielä tarkentumattomasta siirtymäajasta pinta-alamonitorointijärjestelmän käyttöön ottamisessa. Lisäksi Suomi on tyytyväinen yksinkertaistukseen kaupallisten asiakirjojen tarkastusprosessissa sekä tulostarkastelun puutteiden takia tehtävän vähennyksen, perusteluiden kriteereistä ja rahoitusoikaisun yksityiskohdista säätämisestä täytäntöönpanosäädöksessä delegoidun asetuksen sijaan.

Markkinajärjestelyasetus

Suomi on joustava viineihin liittyvissä kysymyksissä ja voi kannattaa pj-maan ehdotuksia.

Suomen kannalta oleellisin muutosehdotus on se, että oikeusperusta Etelä-Suomen kansalliselle tuelle jatkuu rahoituskaudella 2021-2027. Muutosehdotus on Suomen tavoitteiden mukainen.

Puheenjohtajamaa Romania on lähettänyt maatalous- ja kalastusneuvoston tausta-asiakirjaksi 7.6.2019 edistymisraportin (10008/19).

Pj-maa kuvaa edistymisraportissaan hyvin yleisluontoisesti ja lyhyesti, miten asetusehdotusten sisältöä on työstetty. Edistymisraportissaan pj-maa nostaa esille tärkeimmät muutosehdotukset kustakin ehdotuksesta. Horisontaaliasetuksen ja markkinajärjestelyasetuksen osalta asetusehdotusten tekstistä on pääosin saavutettu yhteisymmärrys jäsenvaltioiden kesken. YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen osalta avoimia kokonaisuuksia on edelleen, vaikka Romania on saavuttanut merkittävää edistymistä.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Romania on tehnyt jäsenvaltioiden ehdotusten perusteella YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen useita muutosehdotuksia. Suomen kannalta tärkeimpiä ja jo aiemmin käsiteltyjä muutosehdotuksia ovat:

YMP:n strategiasuunnitelmissa esitettävät määritelmät, (artikla 4)

Tosiasiallisen viljelijän määritelmässä jäsenvaltio voisi käyttää esimerkiksi eläköitymistä rajaavana tekijänä. Tosiasiallisen viljelijän määritelmän osalta määrittelemisen olisi edelleen jäsenvaltioille vapaaehtoista. Puheenjohtajamaa ehdottaa myös määritelmään lisäystä, jossa jäsenvaltio voisi määritellä tosiasialliseksi viljelijäksi viljelijän, joka on saanut suoria tukia edellisenä vuotena korkeintaan 5 000 euroa. Tällaisen kiinteän eurorajan käyttäminen olisi kuitenkin jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Lisäksi tukikelpoisen hehtaarin määritelmään on lisätty jäsenvaltiolle mahdollisuus rajoittaa tukikelpoisuutta ilmasto- ja ympäristösyistä. Pysyvän nurmen määritelmässä puheenjohtajamaan ehdotus tarjoaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden ottaa huomioon kyntö ja/tai muokkaus. Nuoren viljelijän määritelmässä pj-maa ehdottaa koulutus- ja taitovaatimusten poistamista. Puheenjohtajamaa kuitenkin ehdottaa, että jäsenvaltio voi halutessaan asettaa näitä (tai muita) ei-diskriminatorisia vaatimuksia tuen myöntämiselle.

Suorat tuet (artiklat 15 ja 26)

Puheenjohtajamaan muutosehdotuksessa liittyen tukien alentamiseen vapaaehtoisuus koskisi vain maksuista vähennettäviä kustannuksia. Artiklasta 15 puuttuu urakointikustannusten vähentäminen, joka oli sisällytetty aiempiin versioihin. Lisäksi jäsenvaltiot voisivat määrittää itse kustannusten ja palkkojen laskemistavan YMP:n kansallisessa strategiasuunnitelmassa. Kestävyysperusteinen täydentävä uudelleenjakotuki olisi vapaaehtoinen.

Alakohtaiset tukitoimityypit (artiklat 44 ja 60)

Keskeisimmät muutokset koskevat hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden joustavuutta valita alakohtaisia toimintaohjelmia ympäristö- ja ilmastotavoitteiden välillä.

Maaseudun kehittämisen tukitoimityypit (artiklat 66 ja 68)

Luonnonhaittojen ja muiden aluekohtaisten haittojen osalta puheenjohtamaan muutosehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus edellisen kauden aluejakoiindikaattoreilla luokitella uudelleen luonnonhaitta-alueita. Investointien osalta puheenjohtajamaa ehdottaa tuen enimmäismäärää nostettavaksi 75 %: iin ja lisäksi 100 %: iin erityistapauksissa. Näihin erityistapauksiin on lisätty myös maa- ja metsätalouden infrastruktuuri-investoinnit, esim. metsäautotiet.

Rahoitusta koskevat säännöt

Tuotantosidonnaisen tulotuen osalta pj-maa ehdottaa nykyisen tason säilyttämistä.

Toimeenpanomalli (artiklat 70, 89, 110, 110, 115 ja 121a)

Riskienhallintavälineiden käyttämisessä pj-maan muotoilu antaisi lisää harkintavaltaa niiden toimeenpanoon. Enimmäistukitason määrittelyjä sovellettaisiin lähtökohtaisesti viljelijätukiin, sillä vastaavan menettelyn soveltaminen muihin tukiin olisi vaikeaa. Pj-maan uusi muotoilu mahdollistaisi alueelliset hallintoviranomaiset sekä korostaa mahdollisuutta asettaa alueellisia alakomiteoita valvonnassa. Suoritusperusteisen kehityksen laatimisessa vuotuinen raportointi säilyisi, mutta tavoitteiden seuranta tehtäisiin joka toinen vuosi vuotuisen seurannan sijaan. Vuotuinen tuloksellisuusarviointi ehdotetaan tehtäväksi joka toinen vuosi. Lisäksi on määritelty tulosindikaattoreiden alustavan tiedon ja toteutuman väliseen eroon joustavuuksia. Ensimmäisenä vuonna 2022 ero olisi 45 %, vuonna 2023 ero voisi olla 40 % ja vuonna 2024 35 %, jonka ylittäviltä osin jäsenvaltio joutuisi tekemään poikkeamista selvitykset komissiolle.

Jatkotyötä vaativia kokonaisuuksia ovat YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen vihreä arkkitehtuuri, toimeenpanomalliin liittyvät indikaattorit ja raportointivaatimukset. Vihreän arkkitehtuurin osalta seuraavissa kysymyksissä ei ole saavutettu yksimielisyyttä: ekojärjestelmän vapaaehtoisuus, hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC), ehdollisuuden vaatimusten soveltaminen pienviljelijöihin sekä lakisääteiset hoitovaatimukset (SMRs) eläinterveyden osalta. Niiden osalta työ jatkuu Suomen puheenjohtajuuskaudella.

Horisontaaliasetus

Horisontaaliasetuksella on selkeitä kiinnekohtia YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen erityisesti toimeenpanomallin osalta. Tällöin YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen avoimet kysymykset toimeenpanomallin osalta vaikuttavat myös horisontaaliasetukseen. Osa jäsenvaltioista on pelännyt hallinnollisen taakan kasvamista ja yksinkertaistamistavoitteen menettämistä artikloja työstettäessä.

Pj-maa on pyrkinyt huomioimaan hallinnollisen taakan vähentämistä erityisesti maksajavirastoja sekä komission valtaa antaa delegoituja säädöksiä ennakkomaksuissa koskevissa artikloissa. (artiklat 8 ja 42)

Rahoituskurin osalta puheenjohtajamaa ehdottaa 2000 euron kynnysarvon säilyttämistä rahoituskurille. Jäsenvaltioilla on kynnysarvon säilyttämisestä poikkeavia näkemyksiä ja keskustelu siitä mahdollisesti jatkuu Suomen pj-kaudella. (artikla 15)

Markkinajärjestelyasetus

Pj-maa on puheenjohtajuuskaudellaan edistynyt erityisesti viineihin liittyvissä artikloissa.

Pj-maa ei enää ehdota uusien viinilajikkeiden, kuten Vitis Labrusca-suvun lajikkeiden, lisäämistä. Hybridilajikkeiden käyttäminen SAN eli suojattu alkuperäisnimitys -nimisuojan viineissä olisi sallittua.

Pj-maan muutosehdotusten mukaan viinille tulisi uusina pakollisina merkintöinä ravintoarvomerkitä ja ainesosaluettelo. Edellinen voitaisiin rajoittaa vain

energiamerkintään ja jälkimmäisen tiedot voisi antaa sähköisesti eikä niitä tarvitsisi laittaa etikettiin. Pakkausmerkintöihin sovellettaisiin myös siirtymäaikaa.

Pakollisina rypäletuotteiden luokkiin on lisätty uudet merkinnät ”alkoholi poistettu” ja alkoholi poistettu osittain”. Tämä merkitsisi sitä, että viinistä, väkevästä viinistä ja kuohuviinistä voisi valmistaa vähäalkoholisia viinejä.

Puheenjohtajamaan ehdotuksessa nykyiset hampun ja hampun siementen tuonnin valvontasäännökset ehdotetaan säilytettäväksi edelleen markkinajärjestelyasetuksessa. Komissio on ehdottanut tuonnin säännöksiä poistettaviksi.

Pj-maan muutosehdotuksia on myös uusi artikla 214a, joka mahdollistaa Suomelle Etelä-Suomen kansallisen tuen maksamisen vuoteen 2027 saakka.

Yleistä ehdotuksesta

Yksityiskohtaisempi selostus komission asetusehdotusten pääasiallisesta sisällöstä löytyy U-kirjelmästä U 73/2018 vp.

Euroopan komissio antoi ehdotuksensa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskeviksi asetuksiksi 1.6.2018. Ehdotukset perustuvat 29.11.2017 annettuun komission tiedonantoon (KOM (2017) 713 lopullinen) ruoan ja maanviljelyn tulevaisuudesta, jossa tulevan YMP:n tavoitteiksi määriteltiin älykkäämmän ja kriisinkestävämmän maataloussektorin kehittäminen, EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistävien ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden vahvistaminen ja maaseudun sosioekonomisen tilan vahvistaminen. Tiedonanto pohjautui komission helmikuussa 2017 käynnistämään julkiseen keskusteluun yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Komission tiedonantoa seurasivat 19.3.2018 laaditut puheenjohtajavaltion päätelmät YMP:n tulevaisuudesta ja Euroopan parlamentin 30.5.2018 hyväksymä omaa-aloitemietintö YMP:n tulevaisuudesta (2018/2037(INI)). Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskehys tulevalle seitsemälle vuodelle on ehdotettu komission asetusehdotuksessa monivuotisesta rahoituskehyksestä sekä tiedonannossa ”Nykyaikainen talousarvio Euroopan unionille, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia. Monivuotinen rahoituskehys vuosille 2021-2027”. Asetusehdotus ja tiedonanto julkaistiin 2.5.2018 (COM (2018) 321 final, COM (2018) 322 final). Näiden perusteella komissio on esittänyt lainsäädäntöehdotuksensa tulevan maatalouspolitiikan sisällöstä ja rahoituksesta. Lainsäädäntöehdotuksiin kuuluu kaikkiaan 3 ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta. Asetusehdotuksiin sisältyy myös liitteet ja vaikutusanalyysit.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus sisältäisi yleiset ja erityiset säännökset Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston käytöstä YMP:n tavoitteiden toteuttamiseksi sekä siihen liittyvistä indikaattoreista. Asetus koskisi ympäristön, ilmaston, kansanterveyden, eläin- ja kasviterveyden sekä eläinten hyvinvoinnin suojaamisen perussäännöksiä, suorien tukien toimenpiteitä ja maaseudun kehittämisen toimenpiteitä. Asetusehdotuksessa kuvataan myös strategiasuunnitelman sekä tavoitteiden täyttymisen seurannan ja arvioinnin rakenne. Strategiasuunnitelma muistuttaisi rakenteeltaan paljon nykyisiä maaseudun

kehittämishojelmia, mutta komissio korostaa, että strategiasuunnitelmat olisivat yksinkertaisia ja tiiviitä eikä aiemmin vaadittuja yksityiskohtia enää tarvittaisi. Maaseudun kehittämishojelmiin tällä hetkellä liittyvät seurannat, seurantakomiteat, maaseutuverkostot, vuosikokoukset, vuosikertomukset ja arvioinnit laajenisivat koskemaan nyt koko YMP:aa.

Jäsenvaltion olisi laadittava sekä maatalouden suorat tuet, maaseudun kehittämishojenpiteet ja alakohtaiset tukiohjelmät kattava YMP:n strategiasuunnitelma, jonka komissio arvioisi ja hyväksyisi. Suunnitelman tulisi kattaa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat toimet asetushdotuksen 6 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä erityistavoitteita ovat:

- a) annetaan tukea riittävien maataloustulojen ja maatilojen selviytymiskyvyn varmistamiseksi koko unionin alueella, jotta saataisiin parannettua elintarviketurvaa;
- b) parannetaan markkinasuuntauneisuutta ja kilpailukykyä mukaan lukien kiinnittämällä enemmän huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisointiin;
- c) parannetaan viljelijöiden asemaa arvoketjussa;
- d) edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista sekä kestävää energiaa;
- e) edistetään kestävää kehitystä ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman tehokasta hoitoa;
- f) edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia;
- g) houkutellaan alalle nuoria viljelijöitä ja helpotetaan yritystoiminnan kehittämistä maaseutualueilla;
- h) edistetään työllisyyttä, kasvua, sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös biotalouden ja kestävän metsänhoidon alalla;
- i) parannetaan tapaa, jolla EU:n maatalous vastaa ravintoa ja terveyttä koskeviin uusiin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien turvallinen, ravitseva ja kestävä kehityksen mukainen ravinto, elintarvikejäte sekä eläinten hyvinvointi.

Suunnitelman tulisi perustua kansallisesti tehtyyn vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien analysointiin ja sen pohjalta tehtyyn kansallisten tarpeiden ja toimenpiteiden määrittelyyn. Jäsenvaltion valitsemia toimenpiteitä koskevat kansalliset tavoitteet olisi määriteltävä hyödyntäen EU:n yhteisiä tulosindikaattoreita.

Asetushdotuksessa ympäristö- ja ilmastotoimet ja niiden vaikuttavuus olisi määritelty nykyistä ohjelmakautta vaativammiksi. Suunnitelman rakenne olisi tarkoin säädetty, ja suunnitelmaa laadittaessa olisi huolehdittava sidosryhmien kuulemisesta.

Suunnitelman olisi katettava 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välinen ajanjakso.

Ehdotuksessa on kuvattu YMP:n yhdenmukaisuus muiden politiikkojen kanssa. Yhteydet ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan, terveyspolitiikkaan, kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja tutkimuspolitiikkaan on tunnistettu.

Horisontaaliasetus

Asetushdotuksen tarkoituksena on vahvistaa edellytykset, joita sovelletaan yhteisen maatalouspolitiikan rahoitukseen. Sen lisäksi ehdotus kokoaa yhteen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä tekijöitä, kuten jäsenvaltion

hallintojärjestelmälle asetettavat vaatimukset ja yhteisiä säännöksiä, kuten komission suorittama tilien tarkastaminen ja hyväksyntä sekä tukitoimenpiteiden hallinto, valvonta ja seuraamusten määrittäminen. Valvonnan osalta asetus kattaisi yleiset säännökset, yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän, kaupallisten asiakirjojen, ehdollisuuden ja komission jäsenvaltioihin kohdistamien tarkastusten perussäännökset.

Markkinajärjestelyasetus

Komissio ei ehdota merkittäviä muutoksia yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013. Yhteisen markkinajärjestelyn mukaiset interventiotoimenpiteet tulisivat säilymään nyt käsiteltävänä olevassa asetusehdotuksessa ennallaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kuin on kyse YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kun on kyse horisontaalasetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, kun kyse on yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013 tehtävät muutokset.

Kun kyseessä on ovat asetuksiin (EU) N:o 1151/2012 ja (EU) N:o 251/2014 tehtävät muutokset on oikeusperustana SEUT-sopimuksen 114 artikla ja 118 artiklan ensimmäinen alakohta. Asetukseen (EU) N:o 228/2013 tehtävien muutosten osalta oikeusperustana on 43 artiklan 2 kohta ja 349 artikla sekä asetuksen (EU) 229/2013 osalta 43 artiklan 2 kohta.

Asetusehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksikössä Euroopan parlamentin kanssa.

Neuvostossa päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin mietintöjen laatimisesta vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta AGRI. Mietinnöistä äänestettiin valiokunnassa huhtikuun alussa 2019.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 30.5.2018, 7.6.2018, 13.6.2018, 28.6.2018, 11.7.2018, 6.9.2018, 13.9.2018, 19.9.2018, 27.9.2018, 4.10.2018, 10.10.2018, 5.11.2018, 9.11.2018, 14.11.2018, 23.11.2018, 7.12.2018, 12.12.2018, 10.1.2019, 17.1.2019 ja

23.1.2019, 31.1.2019, 7.2.2019 ja 20.-22.2.2019 (kirjallinen menettely), 28.2.2019, 6.3.2019, 13.3.2019, 21.3.2019, 4.4.2019, 10.4.2019, 3.5.2019, 16.5.2019, 24.5.2019, 31.5.2019, 10.6.2019 ja 12.6.2019.

Viini- ja alkoholiasioiden alajaosto 21.8.2018, 1.11.2018, 5.2.2019 ja 21.5.2019.
(markkinajärjestelyasetus)

EU-ministerivaliokunta 15.6.2018, 11.-13.7.2018 (kirjallinen menettely), 12.10.2018, 16.11.2018, 12.-14.12.2018 (kirjallinen menettely) ja 25.1.2019, 15.3.2019, 10.-12.4.2019 (kirjallinen menettely), 8.5.2019 ja 14.6.2019.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.6.2018, 13.7.2018 (kirjallinen menettely), 12.10.2018, 16.11.2018, 14.12.2018 ja 25.1.2019, 15.3.2019, 12.4.2019, 10.5.2019 ja 14.6.2019

Ehdotuksista on annettu valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle 9.8.2018 (U 73/2018 vp).

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut lausunnon 29.11.2018 (MmVL 20/2018 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 § 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin suorien tukien järjestelmään sisältyvät tukijärjestelmät (ns. pilari I) sekä maataloustuotteiden yhteiset markkinajärjestelyt. Ahvenanmaan maakunnanlainsäädäntövaltaa kuuluu puolestaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 § 15 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen eli maaseuturahastosta osarahoitettavat tukijärjestelmät (ns. pilari II). Tämä pitää ottaa huomioon YMP:n strategiasuunnitelmaa laadittaessa.

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksessa vuosien 2021-2027 rahoituskehyksistä komissio esittää, että yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus pienenee tulevalla kehyskaudella nykyiseen verrattuna. Ehdotuksen mukaan säilytettäisiin kaksi erillistä rahastoa; maataloustukirahasto ja maaseudun kehittämisrahasto. Asetusehdotukset sisältävät esityksen jäsenvaltioittain jaettavasta rahoituksesta edellä mainituista rahastoista maatalouden suoriin tukiin ja maaseudun kehittämiseen. Edellisistä kausista poiketen komissio julkaisi myös maaseudun kehittämisrahaston jäsenvaltiokohtaisen allokaation samaan aikaan asetusehdotusten kanssa.

Suomelle ehdotetaan 3 578 miljoonan euron rahoitusta suoriin tukiin ja 2 044 miljoonan euron rahoitusta maaseudun kehittämiseen käyvin hinnoin esitettynä vuosille 2021–2027. Kiintein vuoden 2018 hinnoin suorien tukien osalta tämä tarkoittaisi 3 179 miljoonaa euroa ja maaseudun kehittämiseen 1 816 miljoonaa euroa.

Suomen kannalta esitys tarkoittaisi tulevalle kaudelle yhteensä 421 miljoonan euron leikkausta käyvin hinnoin nykykauden EU-rahoitukseen verrattuna.

Maatalouden suoriin tukiin kohdistuisi 85 miljoonan euron (-2,3 prosenttia), ja maaseudun kehittämisrahoitukseen 336 miljoonan euron (-14,1 prosenttia) leikkaus (käyvin hinnoin). Vastaavasti kiintein (vuoden 2018) hinnoin ilmaistuna tämä tarkoittaisi suoriin tukiin 15 prosenttia ja maaseudun kehittämisen rahoitukseen 25,2 prosenttia leikkausta.

Maaseudun kehittämisrahastoon ehdotuksessa kohdistuisi suhteellisesti suurempi leikkaus kuin maataloustukirahastoon. Suomen saamasta suhteellisesti suuremmasta maaseuturahoituksen osuudesta seuraa se, että ehdotuksen taloudelliset vaikutukset olisivat erittäin merkittäviä. Suorien tukien osalta Suomelle kohdistetut suhteelliset leikkaukset olisivat merkittäviä, mutta pienempiä kuin maaseudun kehittämisrahaston.

Maaseudun kehittämisrahaston ja maataloustukirahaston leikkaukset tarkoittaisivat noin 60 miljoonan euron vähennystä vuosittaisessa EU-rahoituksessa.

Ehdotuksen vaikutusta voidaan kuvata suhteuttamalla sitä maatalouden yrittäjätuloon Suomessa. Viljelijätuet ja korvaukset muodostavat noin neljä viidesosaa yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen käytöstä Suomessa. Suomen korkean kustannustason vuoksi tuotantokustannukset ylittävät markkinoilta saatavat tuotot, jolloin tukimäärän aleneminen tarkoittaisi lähes saman suuruista yrittäjätulon pienenemistä ainakin lyhyellä aikavälillä.

Suomessa vuosina 2015-2016 Luonnonvarakeskuksen kannattavuuskirjanpitoaineiston mukaan maatalouden yrittäjätulo kokonaistasolla on ollut alle 500 miljoonaa euroa vuodessa. Kokonaistasolla tarkasteltuna ehdotuksen taloudelliset vaikutukset pelkästään maataloudessa voisivat tarkoittaa yli kymmenen prosentin yrittäjätulon alenemista lyhyellä aikavälillä.

Yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen muuttamisella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

Ehdotuksen mukaan 40 prosenttia yhteisen maatalouspolitiikan jäsenvaltioittain kohdistetusta rahoituksesta pitää kohdistua ilmastotavoitteista edistäviin toimiin. Asetusehdotuksen mukaan laskennassa voitaisiin huomioida 40 prosenttia perustulotuen, uudelleenjakotuen sekä luonnonhaittaan liittyvien sitoumusten rahoituksesta. Rahoituksesta ilmasto- ja ympäristösitoumuksiin sekä ns. suorien tukien ekojärjestelmistä voitaisiin vastaavasti huomioida sata prosenttia.

Hallinnolle haastetta tuo pakollinen pinta-alamonitorointi, koska se on täysin uusi menetelmä, joka ei ole käytössä vielä missään jäsenvaltiossa valvontamenetelmänä eikä maatalouden ympäristö- ja ilmastopolitiikan seurantamenetelmänä. Valvonnassa monitoroinnin ja muun valvontaotannon yhdistäminen unionin lainsäädännöstä suoraan tulevaan ehdollisuuden valvontamäärään aiheuttaa kahden erilaisen valvontajärjestelmän ylläpitämisen ja soveltamisen.

Monitorointivalvonnalla ei voitaisi valvoa juurikaan ehdollisuuden vaatimuksia, vaan suuri osa niistä jouduttaisiin tarkastamaan perinteisellä paikan päällä tehtävällä valvonnalla. Erillisten valvontajärjestelmien ylläpidosta aiheutuisi lisäkustannuksia.

Tuotoksia ja tuloksia todentavan tietosisällön oikeellisuuden ja laadun merkitys on jatkossa entistäkin korostetumpi. Tietojärjestelmien rakentaminen tulee ylipäättään

olemaan haastavaa ja resursseja vaativaa, jotta tuloksellisuuskertomuksen edellyttämät oikeellisuus- ja tiedon säilytysvaatimukset pystytään täyttämään.

Vaikka pitkällä tähtäimellä paikalla tehtävien valvontojen määrä voi laskea, alussa ennen kuin järjestelmä vakiintuu, valvontakäyntien määrä saattaa nousta. Myös lisääntyvät laaduntarkastusvaatimukset aiheuttavat kustannuksia. Tarkempi kustannusten arviointi on tällä hetkellä käytännössä mahdotonta, koska vielä ei ole kokonaisnäkemystä siitä, mitä toimenpiteitä tullaan ottamaan käyttöön, mitkä ovat niille asetetut tukikelpoisuusehdot ja ovatko ne monitoroitavissa ja mitä kaikkea prosessi tulee sisältämään. Myöskään muiden tietojärjestelmätarpeiden kustannusten arviointi ei ole tällä hetkellä mahdollista uuden toimeenpanomallin kokonaisvaikutusten hahmottumattomuuden takia.

Todentamisviranomaisen työ tulee lisääntymään merkittävästi hallintojärjestelmän ja suoritusraporttiin liittyvien tietojen tarkastusvelvollisuuden myötä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2018) 392 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategia-suunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta

COM(2018) 393 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta

COM(2018) 394 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuja järjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 115/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta

Asetusehdotuksiin sisältyy myös liitteet: ehdotuksen KOM(2018) 392 lopull. osalta liitteet 1-12 ja ehdotuksen KOM(2018) 393 lopull. osalta yksi liite.

Ehdotuksiin liittyy myös vaikutusanalyysi SWD(2018) 301 final, johon sisältyy kolme eri asiakirjaa.

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirja 10008/19.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Anna Laitinen, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 089
anna.laitinen@mmm.fi

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus:

Neuvotteleva virkamies Tiina Malm, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 428,
tiina.malm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Juha Palonen, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 356,
juha.palonen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pia Lehmusvuori, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 207,
pia.lehmusvuori@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264,
sanna.sihvola@mmm.fi

Erityisasiantuntija Anne Vainio, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 168,
anne.vainio@mmm.fi

Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 138,
pirjo.kuusela@mmm.fi

Horisontaaliasetus:

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 352,
mirja.kiviranta@mmm.fi

Erityisasiantuntija Antti Unnaslahti, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 426,
antti.unnaslahti@mmm.fi

Markkinajärjestelyasetus:

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 416,
pekka.sandholm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Maija Heinonen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 288,
majja.heinonen@mmm.fi

Erityisasiantuntija Jouni Pynnöniemi, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 354,
jouni.pynnoniemi@mmm.fi

Maatalousylitarkastaja Leena Seppä, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 373,
leena.seppa@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1159, EU/2018/1169, EU/2018/1175

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
